

SOS-magasinet

UTGITT AV SOS-BARNEBYER / NR 1 • 2016

FUNKSJONSHEMMEDES HVERDAG **SIDE 10-11**

HVEM ER BARNA UTEN OMSORG? **SIDE 12-13**

HJELPER JENTER FREM **SIDE 14**

TEMA

MORGENDAGENS BARNEBYER

SIDE 4-9

SOS
BARNEBYER

Et trygt hjem for alle barn

Takk for engasjementet fra våre
HOVEDSAMARBEIDSPARTNERE:

Vi takker for støtten fra våre
HOVEDBIDRAGSYTERE:

Norad

STIFTELSEN
BALDER

SOS-BEDRIFTSPARTNERE

- Apollo
- Espira Gruppen AS
- DIPS ASA
- Finn.no
- Mercuri Urval
- Prosafe AS

SOS-bedriftspartnere finansierer bygging eller drift av en SOS-barneby, et SOS-familieprogram, et familiehus, en barnehage, en skole eller et medisinsk senter.

**For mer informasjon, kontakt
Linda Cecilie Dale.
Telefon: 23 35 39 00
E-post: bedrift@sos-barnebyer.no**

Gi barna omsorg

Flere tusen av de som kommer til Norge i dag, er barn som flykter alene. Disse barna har de samme rettighetene og behovene som alle andre barn SOS-barnebyer kjemper for.

Vi vet at det er mange årsaker til at barn står uten voksne omsorgspersoner. Det kan være krig eller naturkatastrofer, fattigdom eller annen nød. Vi vet også at barn er barn, uansett hvor de kommer fra. De har de samme rettighetene overalt, enten de er vokst opp i rike Norge, lever i en utsatt situasjon i andre deler av verden, eller er på flukt alene gjennom Europa på vei til en bedre fremtid.

Flyktningesituasjonen har preget den norske debatten de siste månedene. Det er bra at temaet vekker debatt, for det forteller oss hvordan vi skal ta imot mennesker som flykter fra en uholdbar livssituasjon på jakt etter et nytt liv. Flere tusen av de som kommer til Norge i dag, er barn som flykter alene. Disse barna har de samme rettighetene og behovene som alle andre barn SOS-barnebyer kjemper for. De trenger en trygg familie og en stabil oppvekst. Da kan vi ikke tilby dem mer utrygghet og ustabilitet når de krysser grensen til Norge.

SOS-barnebyer hjelper stadig flere barn på stadig flere måter. Det kan du lese mer om i dette magasinet. Etter mer enn seksti års arbeid over hele verden vet vi at barn er barn, uansett hvor de kommer fra – og uansett hvor de er på vei. Vi er glade for at du er med oss i dette viktige arbeidet.

«De trenger en trygg familie og en stabil oppvekst. Da kan vi ikke tilby dem mer utrygghet og ustabilitet når de krysser grensen til Norge.»

SVEIN GRØNNERN
generalsekretær

SOS-magasinet utgis av Stiftelsen SOS-barnebyer Norge, Mariboës gt. 13, Postboks 733 Sentrum, 0105 Oslo
Telefon: 23 35 39 00
E-post: sos@sos-barnebyer.no
Ansvarlig redaktør: Svein Grønnern
Redaktør: Thomas Hansen

Design og layout: IteraGazette
Trykk: Color Print AS
Opplag: 154 000
Forsidefoto: Claire Ladavicius
Red. avsluttet: 08.02.2016
Kontonr.: 8380 08 73730
www.sos-barnebyer.no

FOTO: MARIO MAGI

– Barn trenger langsiktighet

– Barn som flykter alene til Norge trenger langsiktig omsorg, sier Sissel Aarak i SOS-barnebyer. Hun mener forslaget om å gi midlertidig opphold til disse barna vil gjøre integreringen vanskeligere

Tekst: THOMAS HANSEN

Før jul kom regjeringen med sine nye forslag til innstramminger i norsk asylpolitikk, og et av forslagene går ut på at mange av barna som flykter alene til Norge kun skal gis midlertidig opphold. Det innebærer at de kan bli nødt til å returnere til sine hjemland når de fyller 18 år.

Sissel Aarak er leder for nasjonale programmer i SOS-barnebyer, og er blant annet i ferd med å starte et nytt bosettingstiltak for barn på flukt i samarbeid med Asker kommune. Hun tror forslaget fra regjeringen vil gjøre det vanskeligere både å bosette og integrere barn i Norge.

– SÆRLIG SÅRBARE

SOS-barnebyer har flere års erfaring med å ivareta enslige mindreårige asylsøkere som har flyktet til Europa. I høst var Aarak

og besøkte SOS-kolleger i Østerrike for å lære av deres arbeid. Erfaringene derfra tar hun med seg i arbeidet med å barn på flukt i Norge. Nå frykter hun at regjeringens forslag setter dette arbeidet tilbake.

Barn som kommer alene for å søke asyl i Norge har hatt mange ulike erfaringer, både fra hjemlandet og under reisen. Felles for dem alle er at de har opplevd store belastninger, fra sterke traumatiske opplevelser til stress og usikkerhet om sin situasjon og fremtiden.

– Det siste disse barna trenger er manglende stabilitet og forutsigbarhet, sier Aarak. – De trenger omsorg og varig støtte i et stabilt omsorgsmiljø.

TRENGER OMSORG

Dersom ungdomsårene i Norge blir preget av usikkerhet og uforutsigbarhet, kan be-

lastningene fra flukten prege barnet resten av livet.

– En midlertidig oppholdstillatelse vil gjøre det vanskeligere å lykkes med integrering og skolegang, sier Aarak. – Og dersom de skulle bli innvilget permanent opphold når de fyller 18 år, vil de få en langt vanskeligere start på voksenlivet enn deres jevnaldrende.

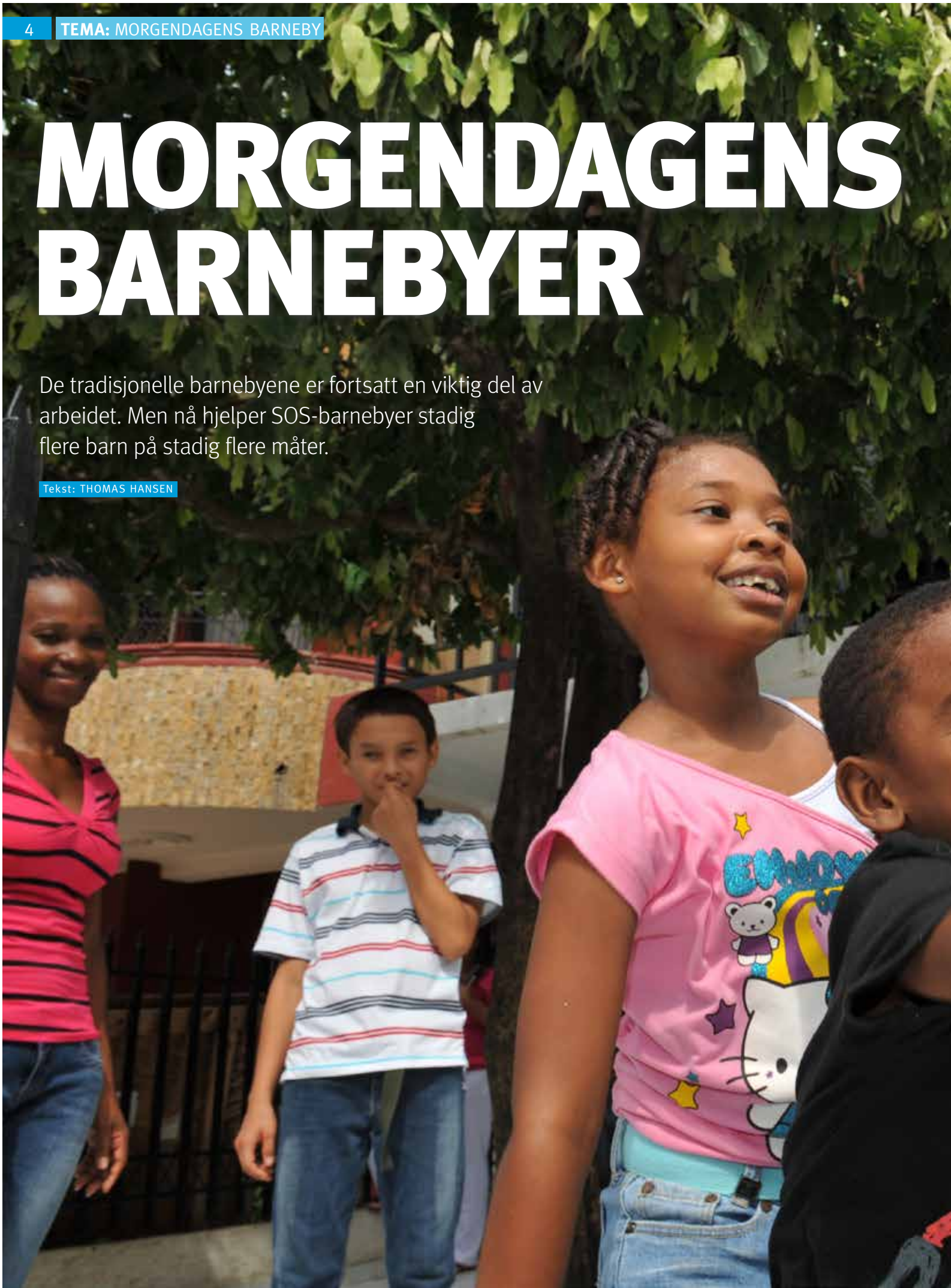
Forslaget fra regjeringen skal behandles i Stortinget i løpet av våren, og det er foreløpig usikkert om det blir vedtatt.

– Enslige mindreårige asylsøkere er en særlig sårbar gruppe barn, sier Aarak. – Barna som nå kommer til Norge har krav på den samme omsorgen og de samme rettighetene som vi tilbyr alle andre barn i Norge.

MORGENDAGENS BARNEBYER

De tradisjonelle barnebyene er fortsatt en viktig del av arbeidet. Men nå hjelper SOS-barnebyer stadig flere barn på stadig flere måter.

Tekst: THOMAS HANSEN

SOS-barnebyer hjelper stadig flere barn på stadig flere måter.

FOTO: KATERINA LUEVSKA

– Jeg ble plassert hos fosterforeldrene mine da jeg var 14 år, forteller Kayla. Hun bodde i familien i fire år, til hun ble atten. – Tidligere bodde jeg i mange forskjellige barnehjem. Jeg brukte tid på å bli kjent med fosterfamilien min, og da de spurte om jeg ville bo hos dem svarte jeg ja.

Kaylas fosterfamilie i Murmansk tok seg av henne og sørget for at hun også kunne ha kontakt med sin biologiske familie. I dag bor hun i et bokollektiv og studerer for å bli servitør.

– Det var mange ting som forandret seg da jeg kom inn i fosterfamilien min, forteller Kayla. – Det var ikke så mange folk rundt meg hele tiden, og jeg hadde mer av et privatliv. Det var som å komme hjem.

JOBBER MED MYNDIGHETENE

Fosterhjemmene i Murmansk er et eksempel på et nytt omsorgstilbud fra SOS-barnebyer. For selv om det finnes en tradisjonell og norskfinansierte barneby utenfor Murmansk etableres det nå vanlige fosterfamilier i og rundt barnebyen. Det kan være tidligere barnebyfamilier som nå har blitt fosterhjem, eller fosterhjem som er egnet for barn som senere skal tilbake til sin biologiske familie senere. Fosterhjemmene drives i samarbeid med russiske

myndigheter og får støtte fra i SOS-barnebyer. Fosterforeldrene har dermed både et faglig og et sosialt nettverk rundt seg.

«Barnets viktigste rettighet er retten til å ha en familie.» Marina Golovina

– Det er flere aspekter som er viktige for oss, sier Marina Golovina, som er leder for SOS-barnebyers fosterhjemprosjekt i Murmansk. – Vi jobber med barnas helse, fordi mange av dem har forskjellige helseproblemer. Vi jobber med utdanning, fordi mange av barna har fått forsinket skolegangen sin og trenger hjelp til å hente igjen de andre.

Golovina er også opptatt av at barna

skal forstå og anerkjenne deres egen biologiske historie. – Vi jobber for at fosterbarna skal vite om og ha kontakt med sin biologiske familie, dersom de fortsatt lever. Og vi involverer fosterforeldrene i denne prosessen.

For Marina Golovina er det viktig å sikre at barna blir sosialt integrert i nærmiljøet. – Fosterfamiliene bor i vanlige leiligheter sammen med vanlige familier. De har vanlige skoler og vanlige barnehager, sier hun. – De får et naturlig sosialt nettverk. Og når barna blir voksne, hjelper vi dem til å finne en jobb eller utdanning.

ENDRINGER FOR BARN

De tradisjonelle SOS-barnebyene finnes fortsatt – med SOS-foreldre, en håndfull barn per hus, og ti-tolv hus lokalisert sammen i en barneby. I tillegg drives det stadig flere familieprogrammer, der SOS-barnebyer i samarbeid med lokale organisasjoner hjelper familier å holde sammen gjennom å tilby bl.a. helsetjenester, yrkesopplæring og penger til mat og skolebøker. Her er målet at den enkelte familie skal bli i stand til å forsørge seg selv og ta vare på barna.

Samtidig ønsker SOS-barnebyer å tilby et større mangfold av omsorgstilbud for

Mary og Tom bor i en fosterfamilie i Qwaqwa i Sør-Afrika.

barn som ikke lenger kan bo hos sine egne foreldre. Det har munnet ut i en ny, global strategi: *SOS Children's Villages of Tomorrow*. Morgendagens barnebyer.

«Disse endringene har pågått i lang tid. Men de skjer raskere nå.»

Eva Marie Danielsen

– Barnebymodellen ble utviklet i Østerrike etter annen verdenskrig, sier Eva Marie Danielsen, som er rådgiver for internasjonale programmer i SOS-barnebyer Norge. – Det er en modell som så har blitt videreført i mange andre deler av verden.

Siden den gang har verden endret seg.

Mange land har tatt opp i seg FN's retningslinjer for alternativ barneomsorg, som gir myndighetene en sterkere rolle i å ivareta barn som står uten voksne omsorgspersoner. Flere barnebyer har vært i drift i flere tiår og må uansett renoveres. Det gir en god anledning til å tenke nytt.

– Disse endringene har pågått i lang tid. Men de skjer raskere nå, sier Danielsen.

FAMILIE OG LOKALSAMFUNN

I Qwaqwa i Sør-Afrika går et familieprogram hånd i hånd med et lokalt fosterhjemsprogram. Fosterhjemmene drives i samarbeid med sørafrikanske myndigheter og den lokale organisasjonen Ipopeng, og familiene er fullt integrert i nabolaget. De lever i samme type hus som sine naboer, i en helt vanlig gate i den lille byen. Noen vanlig SOS-barneby finnes ikke.

– Det begynte i 2003, med fire hus og seks mødre, forteller Ndawonde Nobuhle, som er leder for SOS-barnebyers arbeid i Qwaqwa.

– Fostermødrene kommer fra partnerorganisasjonen vår, og det er mødrene som er juridisk ansvarlig for barna. Vår rolle er å holde oppsyn, rapportere til myndighetene og bidra med faglig støtte, sier hun.

Sørafrikanske myndigheter bidrar også med økonomisk støtte til fosterfamiliene,

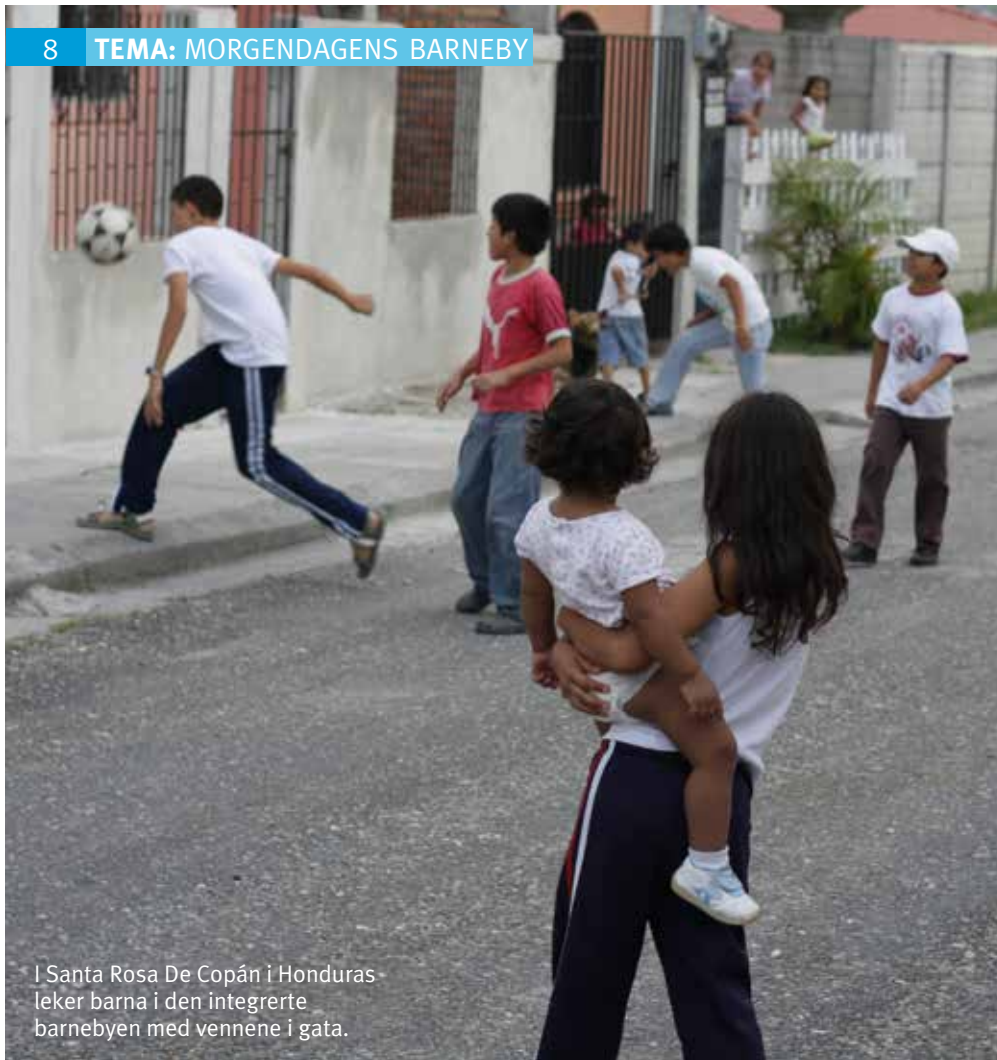
«Til syvende og sist skal vi hjelpe barn, og det spiller ingen rolle om de er fra familieprogrammet eller bor i fosterhjem.»

Ndawonde Nobuhle

og SOS-barnebyer jobber tett med lokalsamfunnet. I tillegg gir SOS-barnebyer opplæring til andre omsorgspersoner, så det alltid finnes noen som kan overta dersom en fostermor av ulike grunner må gi seg. Barna blir boende på samme sted.

OPPSTÅR LOKALT

Selv om strategien om morgendagens barnebyer er global, er det meningen at

I Santa Rosa De Copán i Honduras leker barna i den integrerte barnebyen med vennene i gata.

FOTO: SOPHIE PREUSCH

Denne gutten er et av barna som støttes av SOS-barnebyer i Qwaqwa.

Disse to guttene holder til i en av de integrerte barnebyene i Sør-Afrika.

Dette er et av familiehusene i den integrerte SOS-barnebyen i Calais.

løsningene skal oppstå lokalt. SOS-barnebyer er nå til stede i 133 land og territorier, og forholdene for barna kan være svært ulike. Nasjonale myndigheter kan ha ulik praksis og lovgivning, og lokalsamfunn kan være bygget opp svært forskjellig.

Også i Sør-Amerika pågår denne prosessen for fullt. I Campinas i Brasil åpnet en barneby i 2009, der det i dag bor seks SOS-familier og nesten femti barn og unge. Her tar SOS-barnebyer imot søskengrupper som ikke lenger kan bo sammen med sine foreldre. Barna kommer fra andre organisasjoner som driver ulike institusjonsmodeller, og målet til SOS-barnebyer er å sørge for at barna kan gjenforenes med sine biologiske foreldre der det er mulig, i tett samarbeid med lokale myndigheter. Også her bor SOS-familiene integrert i lokalmiljøet, og får støtte fra familieassistenter, en familierådgiver og en pedagogisk rådgiver.

I Cartagena i nabolandet Colombia drev SOS-barnebyer et familieprogram i to år før de ønsket å starte opp en egen barneby. Noen av barna som kom inn i den nye barnebyen var fra andre fosterfamilier i området. Det viste seg raskt at disse barna hadde et sterkt ønske om å flytte tilbake til fosterfamiliene de kom fra. Da

startet SOS-barnebyer et arbeid for å se på hvordan de kunne styrke de eksisterende fosterhjemmene, og i samarbeid med det lokale Velferdsinstituttet støtter nå SOS-barnebyer fosterforeldre i flere nye områder rundt Cartagena.

«For barna er det bra, de blir som alle andre barn.»

Annie Joly

NYE TANKER I GAMLE BYER

Også i Europa har barnebyene og de tilhørende programmer tatt ulike former. Barnebyen i Calais i Frankrike er nesten femti år gammel, og besto opprinnelig bare av ett hus. I tiden som har gått har flere og flere hus blitt en del av barnebyen,

som igjen er en integrert del av et lokalmiljø. Det er ingen forskjell på familiehusene til SOS-barnebyer og de andre boligene i området, ikke engang en SOS-logo på husveggen. Denne barnebyen, i likhet med alle andre barnebyer som er bygget i Frankrike, tar kun imot søsken.

Annie Joly har vært fostermor i Calais i 16 år, og har hatt omsorgen for en søskeneflokk på fire i 14 av dem. Hun mener det er viktig for barna å føle seg som vanlige ungdommer.

– Naboene vet at vi er en SOS-familie, men huset er anonymt. For barna er det bra, de blir som alle andre barn. De har venner fra skole og idrett som besøker hverandre, og når vennene deres kommer hit, så tenker de ikke på at de skal på besøk til en barneby. Vi bor veldig selvstendig her, og vi kan finne på de aktivitetene vi vil, samtidig som vi vet at vi har støtte fra SOS-barnebyer.

TILBAKE TIL ØSTERRIKE

Også i Østerrike, SOS-barnebyers opprinnelige hjemland, skjer det endringer. Barnebyen i Øst-Tyrol var blant de aller første som ble bygget tidlig på femtitallet, men for fem år siden ble den tradisjonelle barnebyen omgjort til en integrert barneby.

Barnebyen i Imst i Østerrike var den første SOS-barnebyen i verden.

FOTO: SOS-BARNEBYER ARKIV

Tredve familiehus sto ferdig i 2011, og det bor SOS-familier i ti av dem. De andre tjue leier utbyggeren ut til vanlige familier.

«De kan lære fra hverandre, og alle har venner også fra vanlige familier.»

Mathias Feichter

– Det er veldig positivt for både barn og unge å bo her, sier Mathias Feichter, som har jobbet som sosialarbeider for SOS-barnebyer i Øst-Tyrol siden 2008. Han jobber med ungdom mellom 13 og 18 og er glad for at barnebyen nå har blitt en

integrert del av lokalsamfunnet.

– Det var en lang periode hvor barnebyen var adskilt fra resten av byen, så det er en ny måte å tenke på for oss, sier han. Ungdomshuset lå fem hundre meter utenfor den gamle barnebyen, men nå har de små barna og de større ungdommene mer kontakt med hverandre. – Nå blir ungdommene som storesøsken for de små barna, sier Feichter. – De kan lære fra hverandre, og alle har venner også fra vanlige familier.

DET VIKTIGSTE ER BARNA

Prosessen med å lage morgendagens barnebyer fortsetter, både gjennom globale strategier og lokale initiativ. – Vi trenger programmer som er tilpasset både lokalsamfunnene der vi er til stede og barna vi skal hjelpe, sier Eva Marie Danielsen.

– Målet er å sikre at omsorgen er best mulig tilpasset hvert enkelt barns behov.

Det mener også Ndawonde Nobuhle i Qwaqwa. Hun sier fosterhjemsprogrammet og det lokale familieprogrammet er to sider av samme sak. – Vi deler dem ikke opp. Vi har felles møter med fosterforeldre og familiearbeidere. Til syvende og sist skal vi hjelpe barn, og det spiller ingen rolle om de er fra familieprogrammet eller bor i fosterhjem.

Også for Marina Golovina i Murmansk er det barnas beste som avgjør.

– I våre aktiviteter er vi spesielt opptatt av barnets rettigheter, sier hun. – Og barnets viktigste rettighet er retten til å ha en familie og til å vokse opp i et trygt og omsorgsfullt miljø.

FAKTA MORGENDAGENS BARNEBYER

- Skaper bedre interaksjon og samarbeid mellom de forskjellige SOS-programmene
- Gir muligheter for færre barn i hver enkelt barnebyfamilie
- Har større fokus på re-integrering av barn tilbake til sin biologisk familie hvor situasjonen til familien har endret seg
- Har fokus på at ungdom skal klare seg selv
- Sikrer barns deltagelse i relevante prosesser
- Ser på nye former for familiebasert omsorg
- Flytter familier og administrasjonen til lokalmiljøet for økt integrering
- Bruker bygningsmassene annerledes og mer effektivt enn i dag
- Introducerer nye, miljøvennlige løsninger

HARD HVERDAG FOR FUNKSJONSHEMMEDE BARN

Verdens Helseorganisasjon slår fast at funksjonshemmede generelt har dårligere tilgang til helsetjenester og utdanning enn andre. De er også overrepresentert blant verdens fattige, da 80 prosent av personer med nedsatt funksjonsevne lever i utviklingsland.

Tekst: JON RIAN

I mange samfunn har funksjonshemmede liten eller ingen mulighet til å gå på skolen, ha en jobb, stifte familie og delta i samfunnslivet.

HVA KAN SOS-BARNEBYER GJØRE?

Hvordan kan SOS-barnebyer sørge for at funksjonshemmede barn og deres forsørgere blir involvert som en ressurs i familieprogrammene og i samfunnet? Hvordan kan en jobbe for å sikre like rettigheter og muligheter for alle, inkludert funksjonshemmede? Dette var temaet på en workshop i Malawi i desember 2015, arrangert i samarbeid mellom SOS-barnebyer i Norge,

Atlas-alliansen og den lokale organisasjonen FEDOMA (Federation of Disability Organisations in Malawi). På workshopen delte SOS Malawi, Zambia og Zimbabwe erfaringer og samfunnets oppfatninger av funksjonshemmede, og fikk opplæring i hvordan de kan styrke rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne.

Under diskusjonene kom det fram mange uhyggelige eksempler på lokale myter og fordommer om personer med ulike former for funksjonsnedsettelse. På grunn av stigma og fordommer er det mange foreldre som skjuler sine funksjonsnedsatte barn i sitt eget hjem. Barna går

dermed glipp av en utdanning og sosial omgang med andre barn. Svært mange funksjonshemmede barn er ikke engang offentlig registrert.

FRA POLICY TIL HANDLING

SOS-barnebyer har en internasjonal policy for inkludering av barn med nedsatt funksjonsevne, som blant annet slår fast at familier og samfunn må styrkes for å ta vare på barn med funksjonsnedsettelse og ivareta deres rettigheter. Barn med funksjonsnedsettelse har ekstra høy risiko for å bli forlatt av familien, som ofte mangler informasjon, støtte og opplæring i hvordan de kan håndtere et barn med nedsatt funksjonsevne. SOS-barnebyer i Malawi, Zambia og Zimbabwe ønsker å bidra til å styrke familiene for å forebygge at barna blir forlatt. Det er allerede opprettet helseteklinikker for barn med ulike funksjonsnedsettelse i Malawi. I familieprogrammene blir noen av foreldrene og barna med nedsatt funksjonsevne fulgt opp tett. Men de som jobber med familiene har oppdaget at mange foreldre ikke forteller dem at de har et funksjonshemmet barn, og at det dermed antas å være store mørketall.

INKLUDERENDE UTDANNING

Tall fra UNESCO viser at 90 prosent av barn med funksjonshemminger i fattige

Livet til Maria ble snudd opp-ned da barnet hennes ble lam etter en sykdom. Mannen hennes ville forlate barnet, men hun nektet. Nå skal SOS-barnebyer gjøre mer for å involvere funksjonshemmede i samfunnet.

FOTO: MINA RUUD

I Katmandu i Nepal finnes en SOS-barneby der barna har ulike funksjonshemminger. De fleste går likevel på vanlige skoler.

land ikke går på skole. De største hindringene er fysisk utilgjengelig skolelokaler, samt manglende ressurser og kunnskap om inkluderende undervisning i skolene og blant lærerne. I tillegg fører fordommer, sosial eksklusjon, mobbing og overgrep til at mange barn med funksjonsnedsettelser ikke orker å gå på skolen. Mange foreldre med dårlig råd velger å prioritere de funksjonsfriske barna framfor de med funksjonsnedsettelser, og gutter foran jenter. Mange jenter blir satt til å passe på et funksjonshemmet barn i stedet for å gå på skolen.

SOS-barnebyer bidrar til å betale skolepengene for familier med dårlig råd, inkludert skolepenger for funksjonshemmede barn. SOS-barnebyer kan også jobbe med holdninger blant lærere og bidra til å gjøre skoler tilgjengelig for barn med fysiske funksjonsnedsettelser. I tillegg er det nødvendig å styrke samarbeidet med organisasjoner som jobber spesielt med å videreutdanne lærere til å ta hensyn til barn med spesielle behov.

FAKTA NEDSATT FUNKSJONSEVNE

- Over en milliard mennesker, eller rundt 15% av verdens befolkning, har en form for nedsatt funksjonsevne
- Mellom 110 millioner and 190 millioner voksne har en betydelig og varig utfordring i å fungere i samfunnet
- 80% av personer med nedsatt funksjonsevne lever i utviklingsland og 20% av verdens fattigste har nedsatt funksjonsevne
- Barn med nedsatt funksjonsevne blir i større grad utsatt for vold enn andre barn

En liten jente i Les Cayes i Haiti viser fram hva hun har laget. Foto: SOS-barnebyer

Barn uten omsorg – hvem er de?

På verdensbasis ser vi en økning i antall barn som lever uten omsorg fra foreldre eller andre omsorgspersoner. Fattigdom er den viktigste årsaken.

Tekst: ELIZABETH LIE, leder for politisk påvirkning
og TRUDE BANG, leder for internasjonale
programmer i SOS-barnebyer Norge

Barn uten omsorg kjennetegnes ofte som foreldreløse. Dette gjelder imidlertid ikke alle. Det er en rekke faktorer som gjør at barn ikke får god omsorg og ikke har noen til å ta vare på seg. Hovedårsakene er manglende systemer for å støtte familier som strever med å ivareta barna sine, utilstrekkelige eller utilgjengelige helsetilbud og svake beskyttelsesstrukturer for barn.

I SOS-barnebyer jobber vi med programmer som støtter og styrker familier så de ikke bryter sammen. Der dette ikke er mulig å forebygge, eller der barn allerede er alene, vil noen barn som en siste utvei få mulighet til å vokse opp i en barneby. I tilknytning til barnebyen får barna omsorg, helsetilbud og mulighet til utdanning.

Imidlertid er det vel så viktig å endre samsfunnsstrukturer slik at barn ikke blir forlatt eller blir tvunget til å flytte fra familien sin. Vi må med andre ord ta tak i årsakene.

FATTIGDOM FØRER TIL AT BARN IKKE FÅR OMSORG

SOS-barnebyers erfaring er at 63 prosent av barn og deres omsorgspersoner som deltar i våre familieprogrammer står overfor alvorlige økonomiske vanskeligheter. I Afrika er fattigdom den viktigste årsaken til at familier bryter sammen. Om lag 20 prosent av familiene har ingen inntekt slik at de kan sikre at barna overlever og utvikler seg. 40 prosent av familiene har en liten og ujevn inntekt som ikke dekker barnas

mest elementære behov, som for eksempel riktig ernæring og skolegang. Det er viktig å merke seg at fattigdom ikke er den eneste årsaken, men den er signifikant.

Dårlig helse er en annen faktor som kan føre til at familier bryter sammen og barn blir alene. Alvorlige sykdommer, som hiv og aids, er alene årsaken til at 20 millioner barn er uten tilstrekkelig omsorg i Afrika. Viktigheten av gode, gratis og tilgjengelige helsetilbud for foreldre slik at de holder seg i live og kan ta ansvar for barna sine, er avgjørende for at barna skal få en god fremtid.

HVA MÅ GJØRES?

Fattigdomsbekjempelse er et avgjørende virkemiddel. Her spiller særlig tilgang til helsetjenester, hygiene, arbeidsinntekt og utdanning inn. Det er særlig viktig at utdanning gjøres tilgjengelig for barn som er marginalisert, bor på institusjon, på gaten og som ofte ikke har personnummer eller en fast adresse. Det er nettopp disse barna det er vanskeligst å nå, men som trenger utdanning mest for å bygge seg et liv og bli selvhjulpne.

En trygg omsorgsbasis er en forutset-

I SOS-barnebyers rapport Drumming Together for Change som baserer seg på forskning i åtte afrikanske land, kommer det frem at barn ofte har det verre på institusjon eller i andre tiltak enn alene, og at privatpersoner og uregistrerte institusjoner passer på et ukjent antall barn som står uten omsorg. Det føres ikke tilstrekkelig offentlig kontroll med disse tilbudene. Barnehjem og liknende institusjoner kan derfor være en arena for korrupsjon, maktmisbruk og overgrep som er helt utenfor offentlig kontroll. I tillegg viser det seg at overgrep og vold mot barna i alternativ omsorg ikke blir straffeforfulgt og overgrep får dermed ikke konsekvenser for de som har forbrutt seg.

NORGES SAMARBEIDSLAND MÅ GI BEDRE ALTERNATIV OMSORG

SOS-barnebyer mener det må være et absolutt krav til at land som Norge samarbeider med, og som mottar vår bistand, implementerer FN's retningslinjer for alternativ omsorg. Institusjoner som skal ha omsorg for barn må ha de samme krav til anti-korrupsjon og god styring som enhver annen offentlig tjeneste eller institusjon. Barn lider under manglende beskyttelse. Mange lands rettssystemer har ikke respekt for barn som ofre og ivaretar heller ikke barn som er på kant med loven, barn mangler gode omsorgstilbud og tilgjengelige helsetjenester. For å unngå at stadig flere barn blir forlatt, drevet bort eller må flytte fra familien sin, samt for å påse at barn som er under alternativ omsorg ivaretas på en kvalitativ god måte, er det

TRUDE BANG

«I SOS-barnebyer i Venezuela har hele 73 prosent av barna i barnebyene erfaring med fysisk og/eller psykisk vold i sin egen familie før de kom til barnebyen.»

UTENFOR EKTESKAP

Sosiokulturelle faktorer som migrasjon, enslige foreldre, skilsmisser, tenåringsgraviditeter, funksjonshemming, kjønnsdiskriminering og etnisk diskriminering er andre viktige årsaker. Et eksempel er Kenya der 25 prosent av barna som kommer til SOS-barnebyer er uten omsorg fordi de er født utenfor ekteskap. Våre undersøkelser viser også at vold, utnyttelse, rusmisbruk og foreldre som er i fengsel eller er institutionalisert, er fremtredende årsaker til at barn har behov for alternativ omsorg. I SOS-barnebyer i Venezuela har hele 73 prosent av barna i barnebyene erfaring med fysisk og/eller psykisk vold i sin egen familie før de kom til barnebyen.

De siste månedene har vi gjennom mediene vært vitne til at mange desperate mennesker er på flukt, inkludert barn som flykter alene. Krig, væpnet konflikt, naturkatastrofer og overgrep fra myndigheter er viktige årsaker til at barn ender opp alene uten omsorg.

Statistikk viser altså at antallet barn uten omsorg er økende. Det er antatt at 151 millioner barn har mistet en eller begge foreldrene. Rundt 1 prosent av verdens barn lever uten foreldreomsorg eller bor i alternative omsorgstilbud, som for eksempel barnehjem eller fosterhjem. Når man legger til det antallet barn som står i fare for å miste foreldreomsorg eller å måtte flytte/bli forlatt er tallet rundt 220 millioner. Dette er et antall som bekymrer SOS-barnebyer og som bør få konsekvenser for prioriteringene i norsk bistandspolitik.

ning for å ta til seg læring og bli selvhjulpne. SOS-barnebyer maner til et større fokus på forebyggende tiltak for å sikre at familier ikke bryter sammen. Tiltakene må settes inn i familiens lokalmiljø, og kan for eksempel være opplæring av foreldre slik at de ikke bruker vold, helsetilbud slik at foreldrene holder seg i live, inntektsgenererende arbeid som grønnsakdyrking eller kyllingproduksjon og/eller mulighet til en fast og stabil jobb slik at de kan dekke barnas elementære behov. Lokalmiljøenes holdninger til utdanning, særlig for jenter, må også adresseres. Det er vel kjent at

ELISABETH LIE

«I tillegg viser det seg at overgrep og vold mot barna i alternativ omsorg ikke blir straffeforfulgt og overgrep får dermed ikke konsekvenser for de som har forbrutt seg.»

jenter som får utdanning gifter seg senere, får færre barn og har større råderett over sitt eget liv. Dette er i seg selv gode forebyggende grep for neste generasjon barn og som igjen bidrar til robuste samfunn.

BARN PÅ INSTITUSJON

FN har vedtatt et sett med retningslinjer for alternativ omsorg. Alternativ omsorg er ganske enkelt det omsorgstilbudet som barn tilbys når foreldre eller andre personer i deres nærhet ikke kan ta seg av dem.

avgjørende at statene bygger opp systemer og strukturer som bidrar til å sikre barnas rettigheter og interesser.

Det er behov for vilje, kompetanse og midler for å se resultater på dette området. Her må Norge ta et ansvar for å sette problematikken på den internasjonale dagsorden og også bidra med betydelig mer ressurser enn i dag.

Shannila tar vare på datteren sin samtidig som hun utdanner seg til å jobbe i tekstilindustrien.

Elisabeth Grieg var selv på besøk hos Shannila i fjor.

Hjelper jenter frem

– Det var ikke meningen å bli gravid, sier Shannila fra Zimbabwe. 19 år gammel måtte hun slutte på skolen. Hennes egen mor var død, og hun fikk ingen støtte fra familien.

TEKST: THOMAS HANSEN

Familien til Shannila var fattig, og moren var lenge syk. Hun døde i 2013, og faren giftet seg på nytt. Verken Shannilas far eller hennes nye stemor behandlet henne godt, og samme år ble hun gravid. Med et nyfødt barn og uten støtte fra familien så fremtiden hennes mørk ut. Hun var godt i gang med videregående skolegang da hun fikk barn, men uten hjelp var det vanskelig å fortsette utdanningen.

KONTAKTET SOS-BARNEBYER

I 2014 kontaktet hun SOS-barnebyen i Bindura for å be om hjelp. Da fikk hun økonomisk bistand fra likestillingsprogrammet Grieg Gender Challenge. Initiativet for programmet kom fra Elisabeth Grieg, administrerende direktør i Grieg International og styremedlem og mangeå-

rig støttespiller for SOS-barnebyer.

Programmet har som formål i hindre at forskjellsbehandling av menn og kvinner går i arv i generasjoner, og jobber for at alle barn, uavhengig av kjønn, skal ha lik mulighet til å bestemme over egen kropp, inntekt, eiendeler og valg for fremtiden.

NYTTER Å UTDANNE JENTER

– Vi vet at det nytter å utdanne jenter, sier Elisabeth Grieg. – Det bidrar til mindre barnedødelighet, bedre helse, utjevning av lønnsforskjeller og økt økonomisk vekst.

Hun besøkte selv likestillingsarbeidet i Bindura høsten 2015. Der møtte hun en svært takknemlig Shannila, som nå er tilbake på skolen og har som mål å jobbe i tekstil- og klesindustrien når hun er ferdig utdannet.

– Skal vi lykkes med likestilling må alle bidra til å få slutt på diskrimineringen, sier Grieg. – I dag vet vi at millioner av jenter aldri får muligheten til å begynne på skole. De blir hindret fra å bruke sine evner i arbeidslivet. Det taper både jentene, samfunnet, virksomhetene og den enkelte familie på.

SOS-barnebyer dekker både skolepengene, medisinsk hjelp for å lege en hudsykdom Shannila har slitt med, og andre materielle behov. Hun får også hjelp av en tante til å passe på barnet når hun er på skolen.

– Jeg kan ikke få sagt hvor viktig dette har vært for meg, sier Shannila. – Jeg har vært syk, men fikk hjelp til å bli frisk. Nå kan jeg se at det er lys i enden av tunnelen.

Fadderne bidrar til mer

Fadderne i SOS-barnebyer bidrar til stadig mer. I tillegg til å støtte en barneby bidrar du som fadder til at barn og familier over hele verden kan få et bedre liv.

Tekst: CAMILLA DELBEKK

Stadig flere forstår at enkeltmennesker kan skape endring. Det viser den store økningen av antall faddere. I fjor bestemte flere enn 20 000 nordmenn seg for å bidra til utvikling for barn og samfunn ved å bli SOS-fadder.

Tall fra flere av de største innsamlingsorganisasjonene i Norge viser at stadig flere nordmenn blir faddere eller faste givere.

FADDERNE ER GULLET

Den økte interessen for fadderskap ser vi også i SOS-barnebyer. I fjor valgte flere enn 20 000 å bli SOS-faddere, det er den nest største økningen noen sinne. For generalsekretær Svein Grønnern er nettopp økningen i fadderskap svært gledelig. – Fadderne er gullet vårt, sier Svein Grønnern, når han skal forklare hvor betydningsfulle fadderskap er for SOS-barnebyers arbeid for å gi barn et trygt hjem. – SOS-barnebyer har alltid vært avhengig av faddernes

engasjement og bidrag for kunne oppfylle det ansvaret vi har tatt for de aller mest utsatte barna i verden.

JEG KAN SKAPE ENDRING

Hver eneste SOS-fadder bidrar til at barn får den omsorgen de har krav på. Svein Grønnern tror vissheten om at det nytter og tryggheten på at pengene kommer frem, er viktige grunner til at så mange velger å bidra gjennom å være SOS-fadder.

– Stadig flere mennesker ønsker å bidra til en bedre verden, og stadig flere gjør noe konkret for å påvirke. Det er en fantastisk egenskap å tro på den forskjellen man som enkeltperson kan bidra til ved å være fadder. Og det er oppløftende å se at troen på at «jeg kan skape endring», er sterkere enn avmakten man kan få når man hører om verdens utfordringer. Dette er en svært viktig tendens for barns og vår felles framtid.

FADDEREN BIDRAR TIL SÅ MYE MER

Mange blir SOS-fadder først og fremst fordi de vet at de da er med og gir et enkelt barn et trygt hjem og en fremtid. Men sannheten er at en SOS-fadder også bidrar til så mye, mye mer. I dag er det betydelig flere barn i SOS-barnebyers programmer som mottar forebyggende støtte enn barn som bor i en SOS-familie i en barneby. Fadderbidraget er med på å finansiere dette viktige arbeidet som styrker familiers evne til å ta bedre vare på barna sine.

– Gjennom våre SOS-familieprogram støtter vi barn og familier i lokalsamfunn verden over. Målet er å styrke enkeltmennesker slik at de kan bli gi bedre omsorg til barna sine, bli ressurspersoner i egne omgivelser og bidra til bærekraftige lokalsamfunn. På den måten er fadderne med på å skape utvikling – ikke bare for det enkelte barn de er faddere for, men for hele lokalsamfunnet hvor barna vokser opp.

STORT & SMÅTT

Synger for SOS

Sangskattekista samler fem- og seksåringer til et felles kor. Billettinntekter fra konsertene går til SOS-barnebyers arbeid for barn i andre land.

Barn som går siste året i barnehagen og første året på skolen i hele Kongsberg kommune er med på opplegget, som er blitt en tradisjon i regi av Kongsberg kulturskole, skriver Laagdalsposten.

Sangskattekista har flere formål enn å løfte fram sangen. Den har også et stort fokus på å være skoleforberedende for femåringene, og alle skolene er flinke til å invitere barnehagene inn til lek og mat i forbindelse med samlingene.

SYKLER FOR BARN

Kristin Vollan fra Rana skal sykler 4 200 kilometer rundt Lake Victoria i Afrika og utfordrer bedrifter til å gi én krone per kilometer hun sykler.

– For at turen skal komme til nytte for andre enn meg, vil jeg utfordre bedrifter og private til å gi en krone for hver kilometer jeg sykler, sier Vollan til Rana Blad. – Selv vil jeg gi fem kroner for hver kilometer jeg ikke sykler, sier hun.

Hun ønsker å bidra til at barn får ei framtid, og som sykepleier er hun opp-tatt av forebygging. Begge deler mener hun SOS-barnebyer innfrir gjennom måten organisasjonen arbeider på.

– Halvparten av pengene jeg får inn skal gå til Nordlandshuset som lokalgruppa i Rana er med på å bygge i Tanzania. Den andre halvparten jeg får inn går til forebygging, sier Vollan. Hun har som mål å få inn 50.000 kroner på den nettbaserte innsamlingsaksjonen som er åpen til 1. april.

Det imponerer styremedlem Frank Endresen i SOS Barnebygruppa i Rana. – Det er helt fantastisk, sier han til Rana Blad.

Elever samlet inn mer enn 100 000

Stort engasjement blant Bleikerelever resulterte i drøyt 123.000 kroner til SOS-barnebyer.

Bleiker videregående skole byttet dette året ut Operasjon Dagsverk med elevaksjon til inntekt for SOS-barnebyer i Kosovo, skriver Asker og Bærums budstikke.

Ved å stå på stand og gå fra dør til dør, samlet de om lag 400 elevene inn 123.048 kroner på en dag.

– Elevene synes dette har vært veldig morsomt, og vi vil definitivt gjøre dette igjen neste år. Til våren reiser en komité fra elevrådet til Kosovo for å besøke barnehemmene og planlegge ny aksjon, sier rektor Per Erik Skjelbred til avisa.

GIR GAVEN TIL SOS

Buskerud fylkeskommune gir 50 000 kroner til SOS-barnebyer, i stedet for gaver til ansatte.

Gjennom de siste årene har det vært en tradisjon i Buskerud fylkeskommune for å gi penger til et veldedig formål i stedet for å gi julegave til hver ansatt, skriver Røyken og Hurums avis. I år går gaven til SOS-barnebyer og deres arbeid for utdanning i Zimbabwe i Afrika

Grasrotandelen

Støtt oss – uten at det koster deg noe! Hver gang du spiller Lotto eller et annet spill hos Norsk Tipping, kan du bidra til at Norsk Tipping gir av sitt overskudd til SOS-barnebyer.

- 5 prosent går til SOS-barnebyer
- Støtten går fra overskuddet til Norsk Tipping
- Din gevinst eller beløpsinnsats berøres ikke!

Grasrotmidlene går til ulike prosjekt i SOS-barnebyer. Så langt har i overkant av 7 millioner kroner bidratt til å hjelpe sårbare barn. Alt du trenger å gjøre er å registrere deg med organisasjonsnummeret til den fylkesforeningen du har lyst til å støtte. Liste over organisasjonsnumre finner du under.

SLIK GJØR DU:

- Send SMS med kodeord GRASROTANDELEN <organisasjonsnummer> til 2020. (Tjenesten er gratis).
- Eller opplys et organisasjonsnummer neste gang du er i tippedisken, spiller på nett, på mobilen eller på spillterminale.

Tusen takk for at du støtter vårt arbeid!

FYLKESFORENINGER OG ORGANISASJONSNUMRE

• Akershus – 993802905	• Oslo – 993827460
• Aust-Agder – 993802905	• Rogaland – 993840475
• Buskerud – 993939064	• Sogn og Fjordane – 993803537
• Finnmark – 911920514	• Svalbard – 993803065
• Hedmark – 994784609	• Sør-Trøndelag – 993811726
• Hordaland – 993795305	• Telemark – 993802697
• Møre og Romsdal – 993881201	• Troms – 895606472
• Nordland – 993802689	• Vestfold – 995080834
• Nord-Trøndelag – 993803022	• Østfold – 993801534
• Oppland – 995488027	

ØNSKER DU Å BIDRA SOM SOS-FRIVILLIG? For mer info: sos-barnebyer.no/frivillig. Ta også gjerne kontakt med din fylkesleder.

Akershus
Ingrid Steen Malt/91 82 30 09

Buskerud
Grith Overgaard Fosnæs/93 44 51 14

Finnmark
Rosel Olsen/95 04 66 15

Hedmark
Eva Bækkel/99 01 83 06

Hordaland
Sonal Patel/41 30 45 83

Møre og Romsdal
Kari Mette Abusland/95 12 55 60
Gerd Watten/90 93 58 74

Nordland
Ståle Bakken/95 90 13 31

Nord-Trøndelag
Ingrid Hallan/99 58 24 12

Oppland
Eva Engenes/97 78 65 63

Oslo
Solveig Hauge/41 60 46 27

Rogaland
Ragne Rødstøl/91 82 35 07

Sogn og Fjordane
Ralf Einar Johannessen/48 27 55 96

Svalbard
Anne Lise Klungseth Sandvik/91 71 31 63

Sør-Trøndelag
Ida Marie Ulriksborg/95 85 29 28

Telemark
Sissel Berit Hoell/91 36 50 81

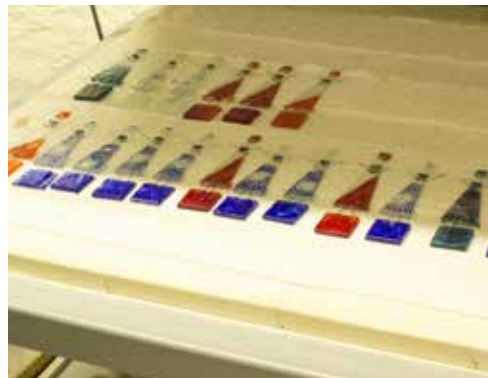
Troms
Bodil Skotnes/91 57 92 30

Vestfold
Bernhard Marti/99 61 17 54

Østfold
Mary Gander/48 16 37 24

Ann Cathrine Berge viser Svein Grønnern hvordan hun pakker glassenglene i esker.»

Spenn solgte glassengler til inntekt for SOS-barnebyer, og kunne gi 25 000 kroner til arbeidet i Swaziland.

ENGLER I BYEN

– Dere kan glede dere til etter lunsj, sier Ann Cathrin Berge. Hun har jobbet for Spenn i et halvt års tid, og nå viser hun Svein Grønnern hvordan hun hjelper til med å pakke inn glassenglene de har laget på den lille fabrikken i Storgata i Oslo.

Tekst: THOMAS HANSEN

Når noe står i «spenn», kan det være mye potensiell energi som venter på å bli sluppet løs. Det er ideen bak dette prosjektet, i regi av Kirkens Bymisjon. Spenn er et aktivitets-, kunst- og arbeidstiltak for mennesker som ikke finner sin plass i det ordinære arbeidslivet, og målet er å forløse den positive kraften som ligger i alle mennesker.

På Spenn lager de glassengler og -hjerter som de selger til bedrifter og til alle som kommer innom butikken i Storgata i Oslo. Før jul fikk de lov å selge glassenglene på Paleet i Karl Johans gate. I desember valgte de å gi 10 kroner fra hver eneste solgte engel eller hjerte til SOS-barnebyer. Det er denne sjekken som skal overrekkes i dag. Etter lunsj.

VIL LAGE MER

– Mange velger å gi glassengler som gave i stedet for blomster, sier Rolf Toresen, som ansvarlig for Spenn. De har utvidet mye det siste året, blant annet gjennom å levere glassengler til OBOS. Glasset får de fra bygg som skal rives, eller de ber glassmestere i Oslo om lov til å hente glass i containerne deres.

Målgruppen for Spenn er mennesker som har blitt stående utenfor arbeidslivet, enten på grunn av en psykisk ledelse eller fordi de har eller har hatt et problematisk forhold til rus. Gjennom veiledning og individuelle tilpasninger ønsker Spenn å legge til rette for en type aktivitet som kan bidra til å øke livskvaliteten for den enkelte. De skaper en arbeidsplass der brukerne kjenner seg trygge og kan oppleve å mestre en arbeidsdag. Brukerne skriver under en kontrakt og mottar lønn. Eller «spenn», som det også kalles.

I dag er de ni ansatte her. De håper å bli fler. – Vi må bare finne mer å gjøre, sier Toresen. – Vi ønsker flere kunder og også flere nye produkter.

STØTTER SWAZILAND

I tillegg til å gi mennesker i Norge en bedre hverdag, velger Spenn å støtte SOS-barnebyers arbeid i familieprogrammet i Mbabane i Swaziland. Ingen andre land i Afrika er hardere rammet enn HIV/Aids enn Swaziland, og flere tusen barn har mistet sine foreldre til denne sykdommen. For mange av innbyggerne er livet preget av fattigdom og høy arbeidsledighet.

FAKTA HVA LAGER SPENN?

Glassengler: Englene representerer HÅPET. Det som er knust eller ødelagt kan settes sammen og bli noe vakkert! Englene lages av kassert glass. De fuses i glassovn, og leveres i en fin gaveeske.

Keramikkhjerter: Hjertene gjenspeiler omsorgen og varmen som preger fellesskapet på Spenn.

SOS-barnebyer har hatt en barneby i Mbabane siden 1989, og et familieprogram siden 2002. Familieprogrammet hjelper i dag 251 familier og 721 barn.

Etter en omvisning og en bedre lunsj i Kirkens Bymisjons lokaler i Storgata var det derfor en stolt Svein Grønnern som etter lunsj kunne ta imot en sjekk på 25 000 kroner fra desembersalget.

– Jeg setter stor pris på denne gaven, sa Grønnern til forsamlingen. – Jeg synes det er flott at dere ikke bare skaper en arbeidsplass for mennesker med behov i Norge, men også tenker på barna som vokser opp andre steder i verden og som også trenger vår hjelp.

UNGSOS I KOSOVO

Høsten 2015 reiste en gjeng med frivillige til Pristina i Kosovo, for å lære mer om barns situasjon i landet og besøke SOS-barnebyers programmer.

Tekst: EMMA WITH

Fylkesledere og assisterende fylkesledere fra totalt tolv fylker var med på turen, i tillegg til fem dyktige representanter fra SOS-barnebyers ungdomsorganisasjon, UngSOS. Her deler de sine tanker om det sterke møtet med barna, ungdommene og SOS-teamet i Pristina.

ZUZANNA, UngSOS Lillestrøm

Det som gjorde aller mest inntrykk var møtet med den virkelige verden der ute.

Vi møtte en familie som hadde 14 barn som har blitt

med i familieprogrammet. De okkuperte et falleferdig hus og fikk det ikke til å gå rundt med farens bittelille lønn. Å se at 21-åringen istedenfor å være ute med venner eller studenter, måtte hjelpe sin mor med å ta vare på yngstemannen i det våte, kalde og ruinerte huset. Hun var eldre enn meg, og framtidsutsiktene hennes var så annerledes enn mine... Det var virkelig en oppvekter!

Det gjorde inntrykk å se at SOS-barnebyers arbeid faktisk hjelper. Å se at barna og ungdommene får kjærlighet, oppfølging og hjelp og at de får mye bedre utgangspunkt enn de ellers ville ha fått.

JULIE, UngSOS Stavanger

Jeg fikk et inntrykksfullt møte med en sjokkerende urettferdighet. Det å møte mennesker som bor i små falleferdige skur, barn som har blitt

forlatt av foreldrene sine rett etter fødsel, og et arbeidsledig par med 10 barn de så vidt klarer å skaffe nok mat til - det gir sterke inntrykk. Situasjonen disse menneskene

lever i er på ingen måte verdig.

Det å få møte ungdommene i ungdomshuset til SOS-barnebyer var utrolig spesielt. De var så like oss på så mange måter. De hadde mye å fortelle, og tross forskjellige språk forsto vi hverandre godt. Etter å ha snakket en stund merket vi at vi hadde svært like liv, vi går alle på skole, noen har deltidsjobb, og på fritiden har vi interesser som sport og å være med venner.

GENTIANA, UngSOS Lørenskog

Jeg kommer selv fra Kosovo og så mer disse to dagene i Pristina enn hva jeg har gjort på flere uker de gangene jeg er i landet på ferie for

å besøke familien. Jeg snakket mer med lokalbefolkningen, folk som gir deg et dypere innsyn i hvilken situasjon Kosovo virkelig ligger i. Folket sliter virkelig hardt. Selv om det var vondt å se alle de små barna som har blitt forlatt så vet jo ikke de helt vet hva som har hendt enda, så derfor gjorde ungdommene vi møtte mest inntrykk hos meg. Det var et sterkt møte også fordi jeg innså etterhvert hvor nære jeg selv var å ende opp på samme sted. Eller kanskje jeg aldri hadde nådd SOS-barnebyer en gang. Jeg innså hvor mye min mamma har gitt opp og kjempet for at jeg og søsknene mine skulle få en best mulig oppvekst. Jeg innså mye mer hvor mye en stabil voksen betyr i livet til et barn.

VICTORIA, UngSOS Bergen

Da jeg reiste fra Norge, ante jeg ikke hva som ventet meg. Vi har det så godt her i Norge, og selv om vi liker å tro at vi

gjør det så klarer vi ikke alltid å sette oss inn i hvordan andre har det. Derfor er jeg så takknemlig for at jeg fikk være med på denne reisen.

Jeg fikk inntrykket at SOS-barnebyer i Kosovo har klart å etablere et system som fungerer. Det som jeg kanskje ble mest imponert av var måten de har organisert SOS-familiene på. Et par nye familier bor i selve barnebyen, mens andre har blitt integrert i lokalsamfunnet. Jeg elsker dette konseptet, og synes det er bra at det er mulig å tenke litt nytt slik SOS Kosovo har gjort. Det var så fint å se at det var et så sterkt bånd mellom alle som bodde og jobbet i barnebyen. De var som en eneste stor familie. Og det er så godt å vite at barna opplever den tryggheten og omsorgen de fortjener og har rett på.

JOHN ERIK, UngSOS Kristiansund

I Kosovo fikk vi møte, hilse på og snakke med barn og unge som ikke hadde hatt det lett. Man blir veldig berørt av å høre historier om fat-

tigdom, rusmisbruk og vold i hjemmet. En skulle kanskje tro folk som hadde opplevd slike forferdelige ting i barndommen, aldri ville klare å reise seg. De ungdommene vi møtte i Kosovo, er det levende beviset på at det er feil. På tross av at starten på deres liv hadde vært brutal, var de alle fylt av håp og optimisme. Jeg blei ganske forundra over at det var mulig å se så positiv på framtida, når fortida var så negativ. Da vi besøkte SOS-ungdomshuset, fikk vi møte ungdommene ansikt til ansikt i deres eget miljø. Stolt viste de oss rundt. tenåringer fra Kosovo og tenåringer fra Norge, er veldig like. På tross av at den materielle situasjonen vår kan være ganske ulik, har vi mange ting til felles. Alle har vi et behov for å ha venner, familie og trygghet.

Ga streikekassa til SOS-barnebyer

- Vi hadde tro på at pengene kom dit de skulle, sier Jan Erik Martinsen i Norges Banks funksjonærforbund. De har støttet SOS-barnebyer i snart femti år, og gir nå deler av den ubrukke streikekassa til arbeidet for barn i Nigeria.

Tekst: THOMAS HANSEN

Norges Banks funksjonærforbund har organisert ansatte i Norges Bank i en årrekke, men i fjor ble forbundet slått sammen med Finansforbundet. Dermed opphørte også et langvarig og engasjert forhold til SOS-barnebyer. Forbundet har støttet SOS-barnebyers arbeid i snart femti år, og har gjennom disse årene hatt rundt 200 fadderskap og støttet fem forskjellige barnebyer.

- Vi hadde avdelinger som hadde et fadderskap sammen, ansatte som spiste lunsj ved samme bord og fikk brev fra fadderbarna. Vi kunne følge utviklingen til alle barna, sier Jan Erik Martinsen, som var forbundsleder i Norges Banks funksjonærforbund da organisasjonen fusjonerte med Finansforbundet i 2014.

Engasjementet har blitt omtalt i egne medlemsblader og annonser, og via oppfordringer til lokalforeninger og filialer rundt om i landet.

- Vi vet pengene kommer til nytte. Derfor har vi blitt hos SOS-barnebyer såpass lenge, sier Martinsen.

Som forbund flest hadde også Norges Banks funksjonærforbund en streikekasse. Men gjennom alle disse tiårene har medlemmene aldri streiket. Da fusjonen var et faktum, ble det bestemt at én million kroner fra denne streikekassa skulle doneres

til SOS-barnebyers arbeid i Jos i Nigeria.

Generalsekretær Svein Grønnern er imponert over forbundets langvarige innsats og takker for tilliten de har vist SOS-barnebyer.

- Som faddere har de gjennom nesten femti år bidratt med mer enn 3,3 millioner kroner, sier Grønnern. Gaven fra streikekassa kommer i tillegg til denne summen. - Vi er ydmyke og takknemlige for det lange og trofaste forholdet de ansatte i Norges Bank har hatt til vår organisasjon. Det er takket være slikt engasjement SOS-barnebyer kan gi utsatte barn god omsorg og et trygt hjem verden over.

En sjanse i shipping

Fire ungdommer fra SOS-barnebyen i Cebu i Filippinene får nå prøve seg som praktikanter i shippingindustrien.

I ett år skal de fire ungdommene tjene som kadetter, to av dem hos det norske rederiet Solvang.

Solvang er et av flere norske rederier som siden 2008 har involvert i seg i SOS-barnebyen i Cebu. Siden da har rederiene til sammen bidratt med mer enn en million dollar til barnebyen, og nå involverer de også SOS-ungdom i sitt eget arbeid.

For mange i Filippinene er en karriere på havet en drøm, og for Mary og Aaron, som begge har vokst opp i barnebyen i Cebu, har drømmen kommet et skritt nærmere

å bli virkelighet. Kadettprogrammet de nå skal delta i kombinerer teoretisk utdanning med praktisk jobbtrening, og begge har allerede tre års maritim utdanning bak seg. De mønstret ombord hos Solvang like før jul, og gleder seg til å komme i gang.

Mary og Aaron skal nå være praktikanter i et år, og etterpå returnerer de til utdanningen sin for å fullføre en bachelorgrad. Begge har de som mål å vende tilbake til en jobb på sjøen når utdanningen er ferdig.

GIR JULEGAVEN TIL SITEKI

– Etter å ha vært på besøk i SOS-barnebyen i Siteki i Swaziland er jeg overbevist om at julegaven gjør mer nytte for seg der enn i vår trygge, velfødde julefeiring.

Det sier Ørn Terje Foss, som reiste til Siteki for NSB i november i fjor. NSB-konsernet gir støtte til SOS-barnebyen i Siteki i Swaziland i stedet for å dele ut julegaver til de ansatte. Og de ansatte selv ser ut til å sette pris på ordningen.

NESTEN 700 BARN

Det er 692 barn og unge i SOS-barnebyers

programmer i Siteki. 142 barn og unge bor enten i SOS-familiehus, blir støttet via ungdomsprogrammet eller bor i fosterfamilier utenfor barnebyen. 550 barn får støtte gjennom SOS-familieprogrammet. To av familiehusene i barnebyen er bygget med midler fra NSB-konsernet.

SOS-barnebyer Swaziland jobber aktivt med bevisstgjøring av barn rundt deres rettigheter og deres deltakelse i planer som angår dem. Det settes også stort fokus på betydningen av skolegang gjennom konkrete tiltak og holdningsskapende arbeid, og som en del av arbeidet med likestilling. Den siste tiden har SOS-barnebyer i Siteki også jobbet med bl.a. forbedring av bosteder, utdanningsstøtte til barn og foreldreveiledning og yrkesopplæring til voksne.

HINDRER AT FAMILIER BRYTER SAMMEN

SOS-barnebyers familieprogram tilbyr støtte og tiltak for familier som er i en vanskelig situasjon. I det forebyggende arbeidet jobber SOS-barnebyer med barn fra familier med syke omsorgspersoner, der besteforeldre eller eldre søsken har omsorgsansvaret, eller der familier er i krise og uten inntekt.

For Ørn Terje Foss ble turen en vekker. – Når jeg ser hvor mye de små gavene vi hadde med fra NSB-konsernet betød for så mange i Swaziland, blir jeg litt mer betenkt over vårt materialistiske julegavehysteri, sier han. – Vi vet at én million kroner årlig fra NSB-konsernet monner, og dette skyldes julegaven fra de ansatte.

Barnas skimerker er med på å støtte SOS-barnebyers arbeid i Malawi.

SETT SPOR DU OGSÅ!

Det er fortsatt nok tid igjen av vinteren til å kaste deg med på «Barn setter spor» – OBOS-app'en der du registrerer skiturer med barna og samtidig støtter SOS-barnebyer!

App'en er basert på Skiforeningens tradisjonelle distansekort, og hvert oppnådde distansemerke genererer en sum penger til SOS-barnebyer. OBOS fortsetter innsatsen, og du kan igjen ta i bruk app'en til å registrere barnas skiaktivitet. Det gis også poeng for skileik og alpint.

Så langt denne vinteren er det registrert over 130 gullmerker, over 500 sølv, over 800 bronse, og 1200 barn har tatt skimerket i jern.

Distansekort-app'en er gratis og kan lastes ned for iPhone og Android.

OBOS har siden 2004 støttet SOS-barnebyers arbeid og bidratt blant annet med finansiering av barnebyen og SOS-familieprogram i Blantyre, Malawi.

Karsten og Petra **kjemper** for barns rettigheter

Vi i SOS-barnebyer er kjempestolte over at selveste Karsten og Petra er med på laget vårt! Helt siden 2013 har de to femåringene hatt en viktig plass hos de engasjerte Solsikkebarnehagene våre.

Tekst: RIKKE SOLIGARD Illustrasjon: ANNE G. HOLT

Tor Åge Bringsværd heter han som har laget historiene om Karsten og Petra, og i over 20 år har han trillet ut nye historier om disse to bestevennene. Til sammen har det kommet ut hele 36 bøker siden 1992. Bringsværd har også spesialskrevet to Karsten og Petra-historier for SOS-barnebyer. En av disse kommer ut nå i år. Den nye Karsten og Petra-historien handler om noe så viktig som barns rettigheter. Visste du at barn over hele verden har rett til å gå

på skole, ha et trygt hjem, og få hjelp når de trenger det?

FNS BARNEKONVENSJON

Barn har nemlig behov for at voksne beskytter dem og tar vare på dem. Det er derfor har barn sine egne rettigheter. Alle land i hele verden, unntatt USA, har skrevet under på at barn har egne rettigheter. «Loven» om barns rettigheter heter FNs barnekonvensjon og kalles Barnekon-

vensjonen til daglig. Det er de voksne i de forskjellige landene som har ansvar for at barna har det bra. Det er en egen barnekomite i FN som har som jobb å passe på hvordan landene tar vare på barn og at de følger barnekonvensjonen.

NYE SKUESPILLERE

Noen av disse rettighetene blir nå til små filmsnutter, der Karsten og Petra har hovedrollen. Til nå er det skuespillerne Elias Søvold Sørensen og Nora Amundsen som har spilt Karsten og Petra. De har også vært ambassadører for SOS-barnebyer og inspirert barn over hele landet til å gjøre en forskjell. Nå har Nora og Elias blitt for store og to nye barn har fått den kjempe spennende oppgaven å være Karsten og Petra framover. De nye skuespillerne er:

Oliver Dal som er 6 år. Han er fra Brumundal, spiller ishockey og er veldig glad i skuespill og teater. Oliver skal spille Karsten.

Alba Ørbech-Nilssen som er 5 1/2 år og kommer fra Asker. Hun liker dans, teater og å perle, og å gå på ski med familien sin. Alba skal spille Petra.

Oliver og Alba viderefører Nora og Elias sitt SOS-engasjement, og overtar stafett-pinnen som ambassadører. Et av de første oppdragene de gjør for oss blir å lage små filmsnutter om noen av de rettighetene som verdens barn har. Disse skal etter planen være klare for lansering i slutten av april. Vi gleder oss til å dele dem med dere!

Når jeg blir voksen har jeg lyst til å bli vitenskapsmann eller forsker.

Hei!

Jeg heter Milan og er 13 år gammel. Jeg bor i Katmandu i Nepal. Jeg sover på rom sammen med broren min. Jeg liker mange fotballspillere, blant annet Messi. Jeg er glad i SOS-moren min. Hun er den beste.

Jeg bor i en SOS-barneby for funksjonshemmede. Da jeg var ett år gammel falt jeg ned i et bål som de lagde mat på. Jeg lå og sov, og så beveget jeg meg i søvne, og falt ved et uhell ned i flammene. Da brant jeg ansiktet og på siden av kroppen min. Jeg fikk også ødelagt en hånd.

Seks dager i uken går jeg på en stor skole i Katmandu. Når jeg blir voksen har jeg lyst til å bli vitenskapsmann eller forsker. Noen ganger gjør jeg eksperimenter på egen hånd. Og så har jeg lyst til å bli sanger, som onkelen min.

FAKTA **FAKTA OM NEPAL**

- Land i Asia med nesten 30 millioner innbyggere.
- Hovedstaden heter Katmandu.
- Språket heter nepalsk.
- Nepal ble rammet av et jordskjelv i april i fjor og har hatt store behov for hjelp utenfra.

Noe av det viktigste vi kan lære barna våre:

TA GODT VARE PÅ HVERANDRE!

*«Det skjedde
noe med engasjementet på
skolen vår da vi ble aksjonsskole for
SOS-barnebyer. Jeg anbefaler alle
skoler å gjøre det samme!»*

Christine Victoria Aas Myklebost,
Atlanten vgs.

Atlanten vgs er en av våre aksjonsskoler. Elever og lærere reiste til Zimbabwe på prosjektreise i 2015.

Har du skolebarn? Eller er du kanskje elev selv? Din skole kan gjøre en viktig forskjell for barn. Noen ganger betyr det å ta seg ekstra godt av en medelev i klassen, andre ganger kan vi løfte blikket og se litt lenger. SOS-barnebyer jobber for å ta vare på barn som trenger vår hjelp, både her i Norge og i andre deler av verden.

Det er viktig å ha noe å være engasjert i og brenne for. Mange skoler har tatt kontakt med oss i SOS-barnebyer

fordi de har lyst til å blåse nytt liv i elev-engasjementet. SOS-barnebyers arbeid har klart å vekke til live ønsket om å gjøre en innsats for å hjelpe andre!

Kanskje vil du eller ditt barn ta initiativet til at skolen deres blir en aksjonsskole?

Du kan lese mer om dette på våre nettsider [sos.barnebyer/ungdom](http://sos.barnebyer.no/ungdom).

**SOS
BARNEBYER**
Et trygt hjem for alle barn

Les mer på sos-barnebyer.no/ungdom eller
kontakt oss: skole@sos-barnebyer.no / 920 11 008